

Nr 113

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i epizootilagen (1935:105) m. m.; given Stockholms slott den 20 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i epizootilagen (1935:105),
- 2) lag om ändring i förordningen (1961:309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.,
- 3) lag om upphävande av förordningen (1961:307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur,

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Enligt Vårt nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF

Ingemund Bengtsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att epizootilagens tillämpning på viss djursjukdom genomgående görs beroende av Kungl. Maj:ts beslut. Lagen föreslås kunna tillämpas även på andra djur än husdjur. Vidare föreslås att förordningen om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m. blir tillämplig på sjukdomen smittsam kastning hos häst. Förordningen med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur föreslås bli upphävd. Vidare föreslås att högre ersättning av statsmedel skall i vissa fall kunna utgå för skada på grund av salmonellainfektion.

1) Förslag
till
Lag
om ändring i epizootilagen (1935: 105)

Härigenom förordnas i fråga om epizootilagen (1935: 105)¹, dels att i 3 § 1 och 2 mom., 4 § 1 och 2 mom. samt 6—9 §§ ordet "medicinalstyrelsen" skall bytas ut mot "veterinärstyrelsen", dels att lagens rubrik samt 1, 5 och 12 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Lag om bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (epizootilag)

Epizootilag

1 §.

1 m o m. Denna lag äger tillämpning å följande sjukdomar:

1. mul- och klövsjuka (*aphtae epizooticae*) hos klövbärande djur,

2. boskapspest hos idisslande djur (*pestis bovina*),

3. elakartad lungsjuka hos nötkreatur (*pleuropneumonia bovis contagiosa*),

4. svinpest (*pestis suis*),

5. rots (*malleus*) hos häst,

6. vattuskräck (*rabies*) hos husdjur,

7. koppor hos får (*variolae ovinæ*),

8. mjältbrand (*anthrax*) hos husdjur,

9. frasbrand hos idisslande djur (*emphysema infectiosum bovis*),

10. skabb (*psoroptes- eller sarcoptesskabb*) hos får och häst (*scabies ovis et equi*),

11. hönspest (*pestis gallinarum*) och hönskolera (*fågelseptikämi*) (*pasteurellosis avis, septicaemia haemorrhagica avis*) samt

Denna lag äger i den utsträckning Konungen förordnar tillämpning på djursjukdomar som kunna spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa.

Om bekämpande av salmonellainfektion hos djur finnas särskilda bestämmelser.

¹ Senaste lydelse av

3 § 2 mom. 1941: 341 6 § 1941: 341

4 § 1 mom. » 8 § »

4 § 2 mom. » 9 § »

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12. smittsam kastning hos häst
(*abortus infectiosus equi*).

2 m o m. Angriper någon av de under 1 mom. upptagna sjukdomar andra djur än som vid den sjukdomen nämnts och uppkommer däri- genom fara för smittas spridande till människor eller husdjur, förfares i tillämpliga delar i enlighet med stad- gandena i denna lag.

3 m o m. Visar sig hos husdjur annan sjukdom än i 1 mom. nämnts så elakartad och smittsam, att den kan anses jämförlig med där upp- tagna sjukdomar, må Konungen på framställning av medicinalstyrelsen eller länsstyrelse besluta, att i denna lag givna stadganden helt eller delvis skola lända till efterrättelse med av- seende å sjukdomen. Över sådan framställning av länsstyrelse skall medicinalstyrelsen höras

Vad nu stadgats gälle ock, där annan sjukdom än i 1 mom. nämnts uppträder bland andra djur än hus- djur under sådana förhållanden, att den kan anses innebära fara för män- niskor eller husdjur.

4 m o m. I fråga om bekämpan- de av sjukdomar bland arméns häs- tar och övriga djurbestånd är denna lag tillämplig endast i den mån Konungen därom särskilt förordnar.

5 §.¹

Inträffar sjukdom som avses i den- na lag, må *medicinalstyrelsen*, där Konungen så föreskrivit, för sjuk- domens hämmande besluta, att ned- slaktning eller dödande antingen av hel besättning, i vilken smitta in- kommit eller misstänkes hava in- kommit, eller ock av vissa sjuka eller för sjukdom misstänkta djur skall äga rum. Till förekommande av smit- tas spridande må *medicinalstyrelsen* i den utsträckning som prövas er- forderlig jämväl förordna om dö- dande av mindre husdjur, såsom fjä-

Inträffar sjukdom som avses i den- na lag, må *veterinärstyrelsen*, där Konungen så föreskrivit, för sjuk- domens hämmande besluta, att ned- slaktning eller dödande antingen av hel besättning, i vilken smitta inkommit eller misstänkes hava inkommit, eller ock av vissa sjuka eller för sjuk- dom misstänkta djur skall äga rum. Till förekommande av smittas spridande må *veterinärstyrelsen* i den utsträckning som prövas erforderlig jämväl förordna om dödande av mindre husdjur, såsom fjäderfän,

¹ Senaste lydelse 1941: 341.

(Nuvarande lydelse)

derfän, kaniner, hundar och kattor, oaktat de icke äro angripna av sjukdom eller därför misstänkta.

Medicinalstyrelsen må, då så *anses lämpligt* till förekommande eller bekämpande av i denna lag avsedd sjukdom, *påbjuda att skyddsympning av djur skall verkställas.*

Medicinalstyrelsen tillkommer dels att meddela förbud mot införsel eller utförsel av djur, produkter och varor, som kunna bidra till spridande av smitta, att gälla mellan skilda delar av riket, dels också att utfärda erforderliga föreskrifter angående smittrening i anledning av sjukdom som avses i denna lag.

Förseelse mot denna lag eller enligt densamma meddelade bestämmelser straffes med dagsböter.

Dömes någon till ansvar för förseelse, som avses i första stycket, må domstolen på talan av allmän åklagare förordna, att rätt till sådan ersättning av allmänna medel för kostnad eller förlust, som må utgå med stöd av denna lag, helt eller delvis skall vara förverkad.

Innefattar *förseelsen* olovlig införsel, utförsel eller annan förflyttning av djur, produkter eller varor som kunna bidra till spridande av

(Föreslagen lydelse)

kaniner, hundar och kattor, oaktat de icke äro angripna av sjukdom eller därför misstänkta.

Veterinärstyrelsen må till förekommande eller bekämpande av i denna lag avsedd sjukdom *besluta om skyddsympning eller behandling av djur och, i den mån Konungen föreskrivit det, särskild undersökning av djur i kontrollsyfte eller för orientering om sjukdomens utbredning.*

Veterinärstyrelsen tillkommer dels att meddela förbud mot införsel eller utförsel av djur, produkter och varor, som kunna bidra till spridande av smitta, att gälla mellan skilda delar av riket, dels också att utfärda erforderliga föreskrifter angående smittrening i anledning av sjukdom som avses i denna lag.

Fjäderfä får ej hållas i ladugård på annat ställe än i utrymme som är avskilt från ladugården i övrigt på sätt veterinärstyrelsen bestämmer.

12 §.¹

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. *bryter mot 2 §, 3 § 1 mom. sista punkten, 5 § sista stycket eller 7 §, eller*

2. *bryter mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 3 § 2 mom., 4 § 1 mom. eller 5 § tredje stycket.*

Finnes någon skyldig till brott som avses i första stycket, får domstolen förordna att rätt till ersättning enligt 8 § helt eller delvis skall gå förlorad.

Innefattar *brott som avses i första stycket* olovlig införsel, utförsel eller annan förflyttning av djur, produkter eller varor som kunna bidra

¹ Senaste lydelse 1948: 458.

(Nuvarande lydelse)

smitta må domstolen tillika på talan av allmän åklagare förklara sådan egendom eller, om den icke kan tillrättaskaffas, dess värde förbrutet. Vad sålunda skall anses förbrutet tillfaller kronan.

Avskrift av utslag som här avses skall av domstolen översändas till medicinalstyrelsen.

(Föreslagen lydelse)

till spridande av smitta, skall sådan egendom förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Avskrift av dom i mål om ansvar för brott som avses i första stycket skall sändas till veterinärstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1970.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

1 §.¹

Denna förordning avser salmonellainfektion hos husdjur och hos andra djur som hållas i fångenskap. I fråga om smittsam kastning hos häst skall dock i stället gälla vad därom är särskilt stadgat.

Denna förordning avser salmonellainfektion hos husdjur och hos andra djur som hållas i fångenskap.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1970.

3) Förslag

till

Lag

om upphävande av förordningen (1961: 307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur

Härigenom förordnas, att förordningen (1961: 307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1970.

¹ Senaste lydelse 1970: 76.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 20 mars 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i epizootilagen m. m.* och anför.

I skrivelse den 10 juli 1969 har veterinärstyrelsen föreslagit att högre ersättning av statsmedel skall utgå i fall av salmonellainfektion hos fjäderfäbesättning, som står under särskild salmonellakontroll, och när däggdjur som är kronisk bärare av sådan infektion måste avlivas. Över förslaget har efter remiss yttranden avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, länsstyrelserna i Östergötlands, Kristianstads, Hallands och Skaraborgs län, Broiler-Intressenters förening, Föreningen Svensk fjäderfäskötsel, Köttbranschens riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Svenska kommunförbundet, Sveriges lantbruksförbund efter hörande av Sveriges slakteriförbund, Svenska mejeriernas riksförening och Svenska ägghandelsförbundet samt av Sveriges veterinärförbund. Länsstyrelserna har bifogat yttranden från länsveterinären i resp. län. Vidare har yttranden bifogats, av länsstyrelsen i Östergötlands län från Köttproducentklubben i Östergötland och norra Småland, av länsstyrelsen i Kristianstads län från Skånes provinsförbund av RLF och av länsstyrelsen i Skaraborgs län från länsläkaren.

I skrivelse den 8 januari 1970 har veterinärstyrelsen vidare föreslagit vissa ändringar i epizootilagen innebärande bl. a. att lagens tillämpning på viss sjukdom blir helt beroende av Kungl. Maj:ts förordnande. Över förslaget har yttranden avgetts av socialstyrelsen, lantbruksstyrelsen, fiskeristyrelsen, länsstyrelserna i Malmöhus och Kristianstads län, veterinärhögskolan, statens veterinärmedicinska anstalt och Sveriges lantbruksförbund. Socialstyrelsen har bifogat yttranden från statens bakteriologiska laboratorium och länsläkarorganisationen i Västernorrlands län och länsstyrelsen i Kristianstads län från länsveterinären i länet.

Sedan ärendena därefter ytterligare övervägts inom jordbruksdepartementet, anhåller jag nu att få ta upp dem till behandling.

Nuvarande bestämmelser

Epizootilagen (1935: 105, ändrad 1941: 341, 1948: 458) tillämpas på följande i lagen uppräknade sjukdomar, nämligen mul- och klövsjuka hos klövbärande djur, boskapspest hos idisslande djur, elakartad lungsjuka hos nötkreatur, svinpest, rots hos häst, vattuskräck hos husdjur, koppor hos får, mjältbrand hos husdjur, frasbrand hos idisslande djur, skabb hos får och häst, hönspest och hönskolera samt smittsam kastning hos häst (1 § 1 mom.). Lagen tillämpas även om någon av de uppräknade sjukdomarna angriper andra djur än som nämnts vid sjukdomen och fara därigenom uppkommer för att smitta sprids till människor eller husdjur (1 § 2 mom.). Vidare kan Kungl. Maj:t på framställning av veterinärstyrelsen eller länsstyrelse besluta att lagen skall tillämpas också på annan sjukdom, om den visat sig så elakartad och smittsam att den kan anses jämförlig med de uppräknade (1 § 3 mom.). Med stöd av sistnämnda bestämmelse har epizootilagen gjorts tillämplig på ytterligare ett antal sjukdomar. I fråga om bekämpande av sjukdomar bland arméns hästar och övriga djurbestånd tillämpas lagen endast i den mån Kungl. Maj:t särskilt förordnar därom (1 § 4 mom.). Om sjukdom inträffar, som är eller misstänks vara någon av dem som avses i lagen, föreligger anmälningsskyldighet för djurägaren (2 §). Lagen ger vidare föreskrifter bl. a. om skyldighet för veterinär att förklara misstänkt ställe spärrat, för länsstyrelse att förklara det smittat eller misstänkt för smitta och omkringliggande område för skyddsområde (3 § 2 mom. och 4 § 1 mom.). För att hindra sjukdomens spridning får veterinärstyrelsen, där Kungl. Maj:t föreskrivit det, besluta om nedslaktning av besättning och påbjuda skyddsympning av djur. Styrelsen kan vidare meddela förbud mot införsel eller utförsel av djur m. m. som kan bidra till att smitta sprids och meddela föreskrifter om smittrening (5 §).

Ersättning av allmänna medel för kostnad eller förlust som föranletts av stadgande i lagen eller enligt densamma meddelade bestämmelser utgår enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar (8 §). Förseelse mot lagen eller enligt densamma meddelade bestämmelser bestraffas med dagsböter (12 § första stycket).

Tillämpningsbestämmelser till lagen finns i kungörelsen (1935: 106) med närmare föreskrifter angående bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, i fortsättningen kallad *epizootikungörelsen* (ändrad senast 1967: 399).

Förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos

djur m. m., i fortsättningen kallad *salmonellaförordningen*, (ändrad 1970: 76) innehåller föreskrifter om bekämpande av andra former av salmonella hos djur än smittsam kastning hos häst (1 §). Om däggdjur är att anse som kronisk bärare av salmonellainfektion får veterinärstyrelsen förordna att djuret skall avlivas. Om det i annat fall är nödvändigt att avliva däggdjur för att en salmonellainfektion skall kunna bekämpas kan Kungl. Maj:t förordna därom. Veterinärstyrelsen får under samma förutsättningar förordna att djur av annat slag avlivas eller att ägg som inlagts för kläckning oskadliggörs (4 §). Ersättning av allmänna medel för kostnad eller förlust som föranletts av stadgande i förordningen eller enligt densamma meddelade bestämmelser utgår i den omfattning Kungl. Maj:t föreskriver. Enligt kungörelsen (1961: 310) med närmare föreskrifter om bekämpande av salmonellainfektion hos djur, i fortsättningen kallad *salmonellakungörelsen*, skall för djur utom hund eller katt som avlivas efter förordnande enligt 4 § salmonellaförordningen samt för ägg som oskadliggörs efter sådant förordnande utgå ersättning av statsmedel med tre fjärdedelar av det värde egendomen skulle haft om infektionen ej förekommit. Om ägaren helt eller delvis kan tillgodogöra sig nedslaktat djur skall värdet minskas med slaktproduktens värde (4 §). Om ersättning av statsmedel bör av särskilda skäl utgå i annat hänseende eller med högre belopp än som sägs i bl. a. 4 §, skall ärendet underställas Kungl. Maj:ts prövning (5 §).

Förordningen (1961: 307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur ger veterinärstyrelsen rätt att i erforderlig omfattning förordna om fortlöpande kontrollundersökningar av nötkreatur med tuberkulin och av mjölk enligt den så kallade ABR-metoden för att utröna i vad mån ifrågavarande sjukdomar förekommer inom landets kreatursbesättningar (1 §). Fjäderfä får inte hållas i ladugård på annan plats än i utrymme som är avskilt från ladugården i övrigt på sätt veterinärstyrelsen bestämmer (5 §). Epizootilagen gjordes tillämplig på sjukdomarna genom *kungörelsen (1961: 308) om bekämpande av nötkreaturstuberkulos hos klövbärande husdjur och häst samt av brucellos hos klövbärande husdjur*.

Veterinärstyrelsens skrivelser och remissyttrandena

Högre ersättning i vissa fall vid salmonellainfektion. Veterinärstyrelsen anför att salmonellainfektioner kan sprida sig snabbt både till människor och djur i samband med att broiler- och annan fjäderfäproduktion numera koncentreras till större enheter. De ekonomiska konsekvenserna av en nedsmittning blir samtidigt betydligt allvarigare. Sjukdomsförloppet och infektionens utbredning i en smittad besättning beror till stor del på hur driften är upplagd och den allmänna hygien på stället. Även en välskött

besättning kan emellertid angripas av salmonella, t. ex. genom fodermedel. En fortlöpande bakteriologisk kontroll som sätts in på tidigt stadium i varje produktionsled (avelsdjur och föräldradjur — kläckeri — ungdjur) och kombineras med fortlöpande veterinär övervakning av de hygieniska förhållandena är därför synnerligen önskvärd. En sådan ordning ställer sig emellertid relativt dyrbar och har därför hittills kommit till stånd i blott ett fåtal fall. Det är enligt styrelsen ej tillräckligt med råd och anvisningar utan det fordras en mera påtaglig stimulans. Styrelsen vill inte förorda att man lagstiftningsvägen ställer upp vissa generella krav, eftersom det skulle bli svårt att övervaka efterlevnaden. Styrelsen finner det tills vidare lämpligare med något slags kompensation för frivilligt vidtagna åtgärder. Kompensation kan lämnas t. ex. i form av rabatter av kostnaden för bakteriologiska undersökningar. Styrelsen vill emellertid för sin del i stället förorda att ersättning medges med hela värdet i stället för som nu med tre fjärdedelar, om avlivning av djur eller destruktion av ägg behöver tillgripas i fjäderfäbesättning som i fråga om driften och driftskontrollen uppfyller föreskrifter som veterinärstyrelsen meddelar. Föreskrifterna avses innehålla bestämmelser om lokaler, driftens uppläggning och omfattningen av hygienisk övervakning och bakteriologisk kontroll i olika produktionsled. Om ett sådant system införs anser sig styrelsen ha anledning förvänta att en effektiv kontroll genomförs i första hand bland de större uppfödningseenheterna och efter hand också bland de mindre.

Vad beträffar kostnaderna anför veterinärstyrelsen att de av staten utgivna ersättningarna för avlivade djur och oskadliggjorda ägg i fjäderfäbesättningar uppgått för år 1964 till 104 908 kronor, för år 1965 till 92 661 kronor, för år 1966 till 262 629 kronor, för år 1967 till 313 258 kronor och för år 1968 till 294 477 kronor. Med utgångspunkt från kostnaderna för de senaste tre åren skulle en ersättning till fulla värdet innebära en årlig kostnadsökning för staten med omkring 100 000 kronor. Styrelsen framhåller att det dock är omöjligt att på förhand beräkna hur stor del av besättningarna som kommer med i en kontroll av förut nämnt slag och inte heller i vilken omfattning djur i kontrollerade besättningar måste avlivas. Eftersom styrelsen räknar med att de stora producenterna av fjäderfä kommer att underkasta sig kontrollen torde man — i varje fall på sikt — kunna räkna med minskat behov av medel till ersättning för avlivade djur m. m. Genom den föreslagna åtgärden bör risken också minska för överföring av salmonellasmitta till människa genom fjäderfäprodukter. Den statsfinansiella vinsten härav är dock svår att beräkna.

Veterinärstyrelsen anför vidare att skälet till att ersättningen begränsades till tre fjärdedelar av livvärdet närmast var att djurägaren i viss mån själv borde stå ett ansvar då salmonellainfektion förekom. Förekomsten av kroniska smittbärare bland däggdjur (hittills endast nötkreatur och avelssvin) har emellertid inte visat något samband med hygien och skötsel förhållan-

dena. Någon anledning att begränsa ersättningen för sådana djur finner styrelsen därför inte föreligga. Det är sällan som kroniska smittbärare påvisas i salmonellasmittade nötkreaturs- och svinbesättningar. Kostnaden för nedslaktning av nötkreatur uppgick år 1964 till 11 259 kronor, år 1965 till 11 869 kronor, år 1966 till 10 163 kronor, år 1967 till 10 290 kronor och år 1968 till 17 124 kronor. För nedslaktade svin utgick ersättning endast år 1966 och utgjorde 2 400 kronor. Ersättning till fulla livvärdet för nedslaktade nötkreatur och svin kommer således att innebära endast ringa merkostnad per år.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Ändring i epizootilagen m. m. Veterinärstyrelsen erinrar om att den ökade internationella handeln med levande djur och animaliska produkter, i första hand livsmedel, och det allmänt ökade resandet har medfört en betydligt stegrad risk för införsel till Sverige av smitta. Det ankommer på styrelsen att så långt görligt söka skydda landet mot införsel av smittämnen som kan spridas bland djur och därvid både sådana som kan utgöra ett hot mot djurbeståndet och sådana som i första hand är av betydelse genom att de kan överföras från djur till människa. Den ökade rörligheten och de därmed ökade riskerna för att sjukdom som tidigare inte påvisats i landet kan komma att uppträda ger styrelsen anledning att föreslå att epizootilagstiftningen principiellt förenklas så att frågan om epizootilagens tillämpningsområde, d. v. s. vilka sjukdomar den skall beröra, helt görs beroende av Kungl. Maj:ts beslut. Likaså bör det enligt styrelsen ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma begränsningen av aktuell sjukdom till visst djurslag. I stället för en uppräkningslista av sjukdomar i 1 § epizootilagen föreslås att samtliga berörda sjukdomar anges i epizootikungörelsen. 1 § epizootilagen, som i första hand avser husdjur, bör enligt styrelsen formuleras på ett sätt så att möjlighet öppnas för en vidare tillämpning, t. ex. i fråga om rabies hos räv och vissa sjukdomar i fiskodlingar.

Sjukdomen smittsam kastning hos häst, som orsakas av en salmonellabakterie, föreslår styrelsen överförd till salmonellaförordningen.

Med hänsyn till att bekämpandet av sjukdomarna nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur nu får anses avslutat och även de obligatoriska tuberkulinundersökningarna — fränsett vissa försäljningsundersökningar — avses upphöra under år 1970, föreslår styrelsen att förordningen (1961:307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur upphävs och att sjukdomarna i stället förs över till epizootikungörelsen. Den möjlighet till kontrollundersökningar som förordningen medger bör enligt styrelsens uppfattning tas in i epizootilagen.

Styrelsens förslag har tillstyrkts av samtliga remissinstanser.

Departementschefen

Högre ersättning i vissa fall vid salmonellainfektion

Utgifter som åvilar statsverket med anledning av bekämpandet av de smittsamma husdjurssjukdomarna bestrids från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 1,4 milj. kronor (prop. 1969: 1 bil. 11, JoU 1, rskr 9). I 1970 års statsverksproposition har för ändamålet för budgetåret 1970/71 föreslagits oförändrat belopp.

Om ett däggdjur är att anse som kronisk bärare av salmonellainfektion, kan veterinärstyrelsen enligt salmonellaförordningen förordna att djuret skall avlivas. Påkallas det i annat fall för bekämpande av sådan infektion att ett däggdjur avlivas, får Kungl. Maj:t förordna därom. Om det av samma skäl är nödvändigt att avliva djur av annat slag eller att ägg som inlagts för kläckning oskadliggörs, kan veterinärstyrelsen förordna därom. För annat djur än hund och katt som avlivas och för ägg som oskadliggörs efter sådant förordnande utgår enligt salmonellakungörelsen ersättning av statsmedel med tre fjärdedelar av det värde egendomen skulle ha haft om infektionen ej förekommit. Skälet till att ersättningen begränsats är närmast att djurägaren ansetts böra själv stå viss risk vid salmonellainfektion. För att förebygga uppkomsten av salmonellainfektion eller i varje fall begränsa skadorna av en sådan infektion i fjäderfäbesättningar har veterinärstyrelsen föreslagit en fortlöpande bakteriologisk kontroll som sätts in på tidigt stadium i varje produktionsled. Anslutningen till kontrollen föreslås bli frivillig. Den som ansluter sig skall vara skyldig att följa de föreskrifter styrelsen meddelar beträffande lokaler, driftens uppläggning m. m. För att stimulera fjäderfäproducenterna att ansluta sig till en sådan kontroll föreslår styrelsen att ersättning skall utgå för hela värdet, om djur behöver avlivas eller ägg förstöras. Förutsättning härför skall dock vara att fjäderfäbesättningen i fråga om driften och driftskontrollen uppfyller de fordringar styrelsen ställer. Styrelsen anser att det finns anledning räkna med att de stora producenterna av fjäderfä och efter hand även de mindre kommer att underkasta sig kontrollen. Den årliga kostnadsökningen för staten beräknas av styrelsen till omkring 100 000 kronor. På sikt kan man dock räkna med att behovet av medel till ersättning för avlivade djur m. m. minskar. Därtill kommer vinsten av att risken minskar för överföring av salmonella-smitta till människa genom fjäderfäprodukter. — Förekomsten av kroniska smittbärare bland däggdjur har enligt veterinärstyrelsen inte visat något samband med hygien och skötsel förhållandena. Styrelsen anser därför att det inte finns anledning att begränsa ersättningen för sådana djur. Kroniska smittbärare har påvisats endast i ett fåtal salmonellasmittade nötkrea-

turs- och svinbesättningar. Ersättning till fulla livvärdet för nedslaktade nötkreatur och svin innebär enligt styrelsen endast ringa merkostnad per år.

Veterinärstyrelsens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna. Jag anser också att det är angeläget att ta till vara möjligheterna att förebygga salmonellainfektion och begränsa skadorna av en redan utbruten infektion. Det av styrelsen föreslagna kontrollsystemet i fråga om fjäderfäbesättningar kan bli ett effektivt medel för detta syfte. Som styrelsen föreslagit bör anslutningen till kontrollen vara frivillig. För att stimulera fjäderfäuppfödare att ansluta sig till kontrollen föreslår jag att för djur eller ägg i fjäderfäbesättning, som sedan minst sex månader står under särskild salmonellakontroll enligt föreskrifter som meddelas av veterinärstyrelsen, ersättning skall kunna utgå med 90 % av det värde som egendomen skulle haft om infektion inte förekommit. Om fjäderfäuppfödaren inte ansluter sig till kontrollen, bör enligt min mening viss ersättning ändå kunna utgå, eftersom en djurägare genom egna åtgärder aldrig helt kan skydda sin besättning mot salmonellasmitta. Ersättning bör i sistnämnda fall utgå med 60 % av egendomens värde. Jag vill i sammanhanget erinra om att Kungl. Maj:t, om särskilda skäl föreligger, kan medge att ersättningen får utgå med högre belopp än som nu angetts. Som fjäderfä bör räknas höns, kalkon, anka, tamgås och tamduva. Vad beträffar däggdjur som är att anse som kronisk bärare av salmonellainfektion bör likaså ersättning kunna utgå med 90 % av egendomens värde. Merkostnaden torde rymmas inom ramen för befintliga anslag.

Ändring i epizootilagen m. m.

Gällande bestämmelser om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar finns i epizootilagen, epizootikungörelsen, salmonellaförordningen, förordningen med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur och ett flertal kungörelser, varigenom epizootilagen gjorts tillämplig på olika djursjukdomar.

Epizootilagen är tillämplig på ett antal sjukdomar som anges i lagen. Genom de nyssnämnda kungörelserna och brev till veterinärstyrelsen har lagen gjorts tillämplig på ytterligare sjukdomar.

Veterinärstyrelsen erinrar om att den ökade internationella handeln och det ökade resandet för med sig risker för att sjukdom som tidigare inte påvisats i landet kan komma att uppträda. Styrelsen föreslår därför att epizootilagen förenklas så att frågan om vilka sjukdomar och djur lagen skall beröra görs beroende av Kungl. Maj:ts beslut. Förslaget innebär även att epizootilagens tillämplighet inte begränsas till husdjur. Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget. Även jag finner det ändamålsenligt och förordar att det genomförs. Härigenom kommer epizootibestämmelserna att närmare ansluta sig till bestämmelserna i smittskyddslagen (1968:231) och smitt-

skyddskungörelsen (1968: 234). Eftersom epizootilagen föreslås bli tillämplig även på andra djur än husdjur bör lagens rubrik ändras till epizootilag. Bestämmelsen i 1 § 4 mom. för arméns hästar och övriga djurbestånd torde vara överflödig och kan utgå. Straff- och förverkandebestämmelserna bör moderniseras.

Bekämpandet av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur är enligt veterinärstyrelsen avslutat och förordningen med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur kan därför upphävas. Erforderliga bestämmelser för bekämpning av dessa sjukdomar m. m. kan införas i epizootilagen och epizootikungörelsen.

Jag biträder vidare veterinärstyrelsens förslag att salmonellaförordningen i stället för epizootilagen görs tillämplig på sjukdomen smittsam kastning hos häst, som orsakas av en salmonellabakterie.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t i proposition föreslår riksdagen att

1) antaga inom jordbruksdepartementet upprättade förslag till

a) lag om ändring i epizootilagen (1935: 105),

b) lag om ändring i förordningen (1961: 309) om bekämpande av salmonellainfektion hos djur m. m.,

c) lag om upphävande av förordningen (1961: 307) med vissa bestämmelser till förebyggande av nötkreaturstuberkulos och brucellos hos husdjur.

2) godkänna de av mig förordade riktlinjerna för ersättning vid utbrott av salmonellainfektion.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten